

5. Van de dood naar het leven

Het geloof moet ons niet alleen doen geloven in de verrijzenis alsof het een geïsoleerde werkelijkheid zou zijn, maar in de verrijzenis die, met de gave van de aanwezigheid van de Heer ons leven en de hele wereld vernieuwt. Maar hoe gebeurt dit? Hoe kunnen we vandaag deze vernieuwing ervaren die bewerkt wordt door de Oorsprong van alles die het vleesgeworden Woord van God is, gestorven en verrezen voor ons?

Jezus zegt ons: "Zie, Ik maak alles nieuw" (Apc 21,5). Hoe gebeurt dit? Hoe kunnen we de verrezen Christus effectief toelaten alles te vernieuwen, ons helemaal te vernieuwen, de ruïnes weer op te bouwen, onze ouderdom te verjongen, alles te verenigen tot de harmonische integriteit die we verloren hebben?

Om te beginnen moeten we ons herinneren dat de Heer dit alles niet doet als een held die de wereld komt veroveren, als een Superman die ons komt redden met macht en pracht: hij doet het als een vader, als een goede herder, een vriend die medelijden heeft met ons. Inderdaad: in de Apocalyps wordt de aankondiging van de overwinning van de Verrezenen voorafgegaan door een belofte van troost: "Zie hier Gods woning onder de mensen! Hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volk zijn en Hij, God-met-hen, zal hun God zijn. En Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn; geen rouw, geen gewezen, geen smart zal er zijn, want al het oude is voorbij." (Apc 21,3-4)

De overwinning van Christus op alles wat ons doet sterven is zijn aanwezigheid die onze tranen droogt en iedere reden voor droefheid overwint: dood, rouw, gewezen, smart.

"Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen".

"Zie, ik maak alles nieuw".

De nieuwheid die Christus in de wereld heeft gebracht is in de eerste plaats zijn troost, die alle tranen droogt, die elke rouw en elk verdriet troost. Alleen de troost van Christus vernieuwt de wereld! De echte nieuwheid en overwinning van de Verrezenen is de troost van zijn aanwezigheid.

Inderdaad, de eerste grote getuige van de Verrijzenis van Christus, de heilige Maria Magdalena, heeft Jezus herkend in degene die in zekere zin haar tranen heeft gedroogd: "Jezus zei tot haar: «Vrouw, waarom schreit ge? Wie zoekt ge? » In de mening dat het de tuinman was, vroeg zij: «Heer, mocht gij Hem hebben weggebracht, zeg mij dan waar ge Hem hebt neergelegd, zodat ik Hem kan weghalen. » Daarop zei Jezus tot haar: «Maria! » Zij keerde zich om en zei tot Hem in het Hebreeuws: «Rabboeni! » - wat leraar betekent." (Joh 20,15-16)

Maar deze overgang van tranen naar vreugde om de verschijning van de Verrezenen is een teken hoe zich in ons en door ons de vernieuwing van alles realiseert, die de Verrijzenis van Christus mogelijk maakt.

Op Paasmaandag werd ik getroffen door de korte lezing van de noon, genomen uit de tweede brief aan Timotheüs: "Hoe waar is dit woord: Als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij met Hem leven" (2 Tim 2,11).

In het Griekse origineel en in de Latijnse vertaling – *“si commortui sumus, et convivemus”* – is deze zin nog beknopter. We zouden het zo kunnen vertalen: “Als we mee-sterven, leven we mee.”

Wat wil dit zeggen? In de eerste plaats dat onze verrijzenis en vernieuwing de dood impliceren, een overgang door de dood heen. Tegelijkertijd begrijpen we dat het wezenlijke om deze paasovergang te beleven erin bestaat met Christus te zijn, het is de verbondenheid met Hem.

Dit betekent dat om te verrijzen, om de doodse situaties waarin we ons bevinden te vernieuwen, we in de eerste plaats moeten beginnen met onze dood met Christus te beleven, onze doodse situaties met Christus te beleven. De weg naar de vernieuwing bestaat erin samen met Christus iedere toestand of situatie van dood die onze menselijke bestaansconditie als zondaars met zich meebrengt, door te gaan. Voor de verrijzenis, moeten we van de Verrezenen de genade ontvangen te kunnen sterven met Hem, onze dood met Hem te doorleven.

We moeten toegeven dat we gewoonlijk, in plaats van deze paaslogica van vernieuwing te aanvaarden, er genoeg mee nemen ons overleven veilig te stellen, dat wil zeggen, we zouden willen dat Christus ons vernieuwt zonder ons op te wekken uit de dood, zonder de doortocht door de dood met Hem. We zijn bang voor de dood omdat we niet werkelijk geloven dat “als we sterven met Hem, we ook met Hem zullen leven”. We hebben er geen vertrouwen in dat het gezelschap van Jezus volstaat om de dood te overwinnen, dat het volstaat om de doorgang te maken van de dood naar het leven. De angst voor de dood verhindert ons te vertrouwen op Christus, ze verhindert onze overgave aan zijn aanwezigheid die ons redt. We beleven al onze doodse situaties als kinderen die, ook als hun papa ze bij de hand neemt, niet door een donkere kamer durven gaan, of langs een moeilijk begaanbaar pad om bij het licht te komen of op de top van de berg.

Maar Jezus, die verrezen is en ons zijn aanwezigheid aan ons heeft getoond, en die ons verzekerd heeft dat Hij met ons zal zijn alle dagen, tot aan het einde van de wereld (cf. Mt 28,20), heeft ons zo de mogelijkheid geopenbaard en aan ons geloof aangeboden, niet alleen moeilijke momenten en situaties door te komen, maar ook doodse situaties en de dood zelf. Christus is niet langer alleen maar een betrouwbare goede herder, zoals een gids in de bergen, die het ons mogelijk maakt een duister dal door te trekken. Christus maakt het ons mogelijk op te trekken naar de verrijzenis, door de dood heen, door de situaties waarin alles verloren is, waarin alles vernield is en afgelopen. Dat is de betekenis van het “sterven met Hem” dat Paulus ons toont als weg ten leven.

Maar wat wil sterven met Christus werkelijk zeggen? Wat maakt dit mogelijk?

Het is moeilijk ons voor te stellen en te begrijpen door welke dood we heen moeten trekken. Onze dood is een doorgang door een duister dal dat we niet kunnen beschrijven. Maar dat maakt niet uit: het belangrijkste is niet de dood begrijpen, maar de aanwezigheid van Christus toelaten ons te begeleiden om erdoorheen te trekken. Om te sterven met Christus is het belangrijkste niet kiezen voor de dood, deze biedt zichzelf wel aan, dat maakt deel uit van de menselijke bestaansconditie. Het belangrijkste is ervoor kiezen bij Christus te blijven, ervoor kiezen zijn aanwezigheid te aanvaarden als een vriendelijk licht dat ons helpt van de dood over te gaan naar het

leven, met welke dood we ook geconfronteerd worden. Het kan een ziekte zijn of de ouderdom, het kan de kwetsbaarheid van de zonde zijn, het kan ook gaan om het wegvallen van relaties die ons ondersteunen, het verlies van werk, van zekerheid, van de vrede. Het kan de broosheid zijn van onze gemeenschap die veel meer van ons vraagt dan ze ons kan geven. Het kan de crisis van een tijdperk zijn, zoals degene die we nu doormaken. Het kan de oorlog zijn of de verdrukking die ons aangedaan worden door het "delirium van de almacht", dat Paus Leo XIV voortdurend aanklaagt. We weten niet welke dood ons tegemoet zal treden, door welk duister dal ons leven, onze gemeenschap, ons volk, de hele wereld zal moeten trekken.

Maar Christus is verrezen! En dat betekent niet dat dit alles verdwijnt, helemaal niet! Maar het wil zeggen dat het ons in dit alles gegeven is met Hem te sterven om met Hem te leven. Alles wordt omgevormd in een vernieuwing die onmogelijk is, maar werkelijk, omdat wie aanvaardt te sterven met Christus de ervaring opdoet met Hem te verrijzen, en nu al een nieuw leven te leiden omdat we met Hem zijn, omdat we met Hem verbonden zijn, zijn vrienden.

Het geheim van de vernieuwing van alles bestaat er dus in de verbondenheid met Christus niet te verliezen, niet te weigeren, niet te verwaarlozen bij iedere ervaring van het leven. In de beproeving zouden we er ons nooit in de eerste plaats om moeten bekommeren ons leven of onze situatie te veranderen, maar wel ze te beleven met Hem.

De vraag die we ons altijd zouden moeten stellen op ieder moment van crisis waarin ons leven aan het wankelen gaat, is dus deze ene: hoe blijf ik bij Christus, hoe ben ik met Hem, hoe ga ik samen met Hem door datgene wat mij vandaag gevraagd wordt te beleven, nu, en op ieder ander ogenblik? Hoe kan ik met Hem de beproeving doorleven waar ik of wij doorheen gaan?

Het is precies op dit punt dat het monastiek leven uit zichzelf een weg van vernieuwing en van verrijzenis is. Want het monastiek leven is, reeds van bij het begin, juist ingesteld om de verbondenheid met Christus te kiezen en te aanvaarden op ieder moment en in iedere situatie van de dag en in iedere fase van het leven.

Hoe vaak echter is onze reactie op momenten van crisis en van dood die we doormaken, zowel persoonlijk als in gemeenschap, die van het zoeken naar alle mogelijke types van oplossingen, in plaats van onze toevlucht te zoeken in de verbondenheid met Christus waar heel onze roeping toch aan gewijd is, en waarvoor ze ons ook iedere vorm van hulp biedt: het leven in het klooster, de Regel, de liturgie, de sacramenten, het Woord van God, de broederlijke gemeenschap, de overste die ons leidt.

De kiemen van de vernieuwing waaraan we behoefte hebben, zijn reeds aanwezig in alles wat de Kerk en ons charisma ons voortdurend aanbieden om de aanwezigheid van Christus te ontvangen, tot het sterven met Hem toe, om te kunnen leven met Hem, nu en altijd.

Het nieuwe dat Jezus in ons en onder ons wil scheppen is zijn vriendschap die heel ons leven omarmt, tot de dood en de verrijzenis.